

Skelkur, sjúkuveyðkenni ella illvilji?

Á okkara døgum koma nógvar løgnar atgerðir fyri, sum ikki tykjast væl umhugsadar ella skilagóðar. Og sum ofta bera á tað mótsetta av tí, tú hevði væntað tær settar í verk av teimum fólki, ið skulu eitast at leggja til rættis, skrivar Tórður Jóansson, lærari, M.A., m.a. í »Sjónarmið« í dag.



Tórður Jóansson, lærari,
M.A.

Prentlutur handils-
skúlans í Varde



Varde Handelsskole og Handelsgymnasium

Slotsgade 17 6800 Varde Tlf. 75 22 23 22 . Telefax 75 22 15 85 . Giro 2 14 43 44

Hetta stendst eyðvitað fyrst og fremst av teirri sjálggjördu politisku og búskaparligu kreppu, føroyska samfelagið er komið í. Neyvan er ov nógv gjørt av, um vit siga, at »politiska kreppan« er hin álvars- ligara, tí úr henni er »búskaparliga kreppan« sprottin. Politikkur hevur eingin verið í Føroyum seinastu áratíggjuni. Líkt er til, at síðan heimastýrisskipanin tók við í 1948, hevur bara gingið aftur á hondina, hugsa vit um skilvísan politikk. Tí slíkur er ringur at hóma nakrastaðni. Hvørki í tí smáa ella í tí stóra tykjast skil, vit ella fortreytir gera av, hvussu skipað verður fyri.

Í seinastu viku stóð til dæmis lesarabráv í Sosialinum um løgnar royndir til tess at minka um virksemi Føroya Handilsskúla. Og samstundis um tann veruleika, at somu fólk, sum slíkt seta í verk, beinleiðis ella óbeinleiðis eggja og noyða ungfolk at rýma av landinum á vánaligan danskan handilsskúla, sum í markleysari »vælvild« vil taka 75 føroysk ungfolk inn. — Onkur dons handilsskúlafólk vilja vera við, at hasin skúlin

í Varde helst hevði verið latin aftur, eydnaðust lokabregðini í Føroyum ikki. — Íð hvussu er hildu vit, at eitt endamálið við at stovna miðnámsútbúgvingar her á landi var at sleppa ungfolki undan at noyðast av landinum í viðkvomum árum. Og at laga útbúgvingarnar til føroysk viðurskipti. — Hvørki verður gjørt!

Í útvarpinum vildi stjórni í Varde í lítið bærligum vendingum »upá tað kraftigasta tilbakavísan«, at Føroya Handilsskúli var umboð (hevði agentur) fyri danska skúlan, hóast hetta stendur í stak illa orðaða prentluti teirra. Og føroyski stjórni fegnast um ta miklu vælvild, danir enn einaferð sýndu mótvegis okkum ólukkudýrum í hesum fátæka og niðurundir-komma landi, sum ikki hevur peningaorku til at útbúgva sitt egna ungfolk. — Annað mál er so tað, at danir kortini rinda broðurpartin av tí skúlaskepurni í Føroyum kostar at reka.

Seta vit okkum stillisliga at hugsa um, at meginparturin av teimum fólki, ið skul eitast at stilla fyri skúla-verkinum í Føroyum, bera orð fyri at vera ella

hava verið sjálvstýris-, tjóðveldis- og loysingar-fólk, so rennur fram fyri okkum hin mikla andsøgn, ið valdar í hugmyndafrøðini og í hugsanarháttinum hjá hesum fólki. — Summi kalla hetta sermerkta fyrbrigðið »tjóðveldis-syndromið«, sum er tvístøða í hugburðinum hjá fyrisingum og leiðslum innan m.a. skúlaverkið — kanska serliga á hægri skúlnum. Hendan blinda og búkakandi trúgvinn uppá, at alt danskt og alt, ið ber á tað danska, er tað rættasta. — Slíkt um trúgva einans summir føroyingar; danir sjálvir gera tað so ikki!

Men rætt skal vera rætt: í síðsta enda eru tað fólkavaldu politisku drumbarnir, ið høvuðs-ábyrgdina hava. Tað eru teir, ið leggja karmarnar um samfelagsliga virksemið. Eisini virksemi skúlaverksins. Kortini mugu vit ásanna, at skutillssveinar teirra í dagligu leiðslu eru lýðin amboð, tað ið niðingsgerðirnar verða settar í verk. Og mótmæli og skilagóðar ábendingar frá teimum, sum virka innan skúlagátt, rína als ikki við. Hvørki leiðslur, stýri, fyrising ella

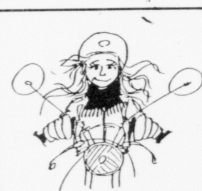
politikarar hirða at geva sær far um sjónarmið, ið vikja frá teimum, tey sjálvi halda seg hava.

Okkurt sálarfrøiligt tykist henda við fólki, tá ið tey koma ella troka seg fram at »hægstu sessum samfelagsins«, sum til dæmis stjórum. Tey broytast og avlagast ofta. Serliga illa er statt, tá ið fólk fara út í Tinganes. Um tað er okkurt serliga vanda-mikið í umhvørvinum har úti, er ilt at siga. Um eitringar frá eina-handilstíðini ella gábla-tíðini ella okkurt annað ríður serliga við sokallaðar politikarar, vita vit ikki. Men eisini fittastu, lagaligastu, hampiligastu og skilabestu fólk gerast óvætti, orð-loysingar, hástór og tykjast missa vit og skil, tá ið tey hava dvølt eitt skifti í Tinganesi. — Onkur álvarsleg sjúka, sum sálarfrøðingar og sálarlæknar kanska onkuntíð í framtíðini fara at granska og greiða frá.

Undirritaði loyvi sær í 1967 í grein at seta fram spurningin, um heimastýrisskipanin ikki royndist føroyingum verri og meira skaðilig enn amtsstøðan gamla. Nóg gjørdust ill og skakað av, at slíkt varð

borið fram. Men nú tykjast fleiri fólk, serliga búskapar- og samfelagsfrøðingar, at hava ta áskoðan, at føroyingar eru »dumpaðir« í royndunum at seta fótur undir egið borð. Íð hvussu er innan tann karm, Heimastýrislógini setti. — So spurningurin er, um tað ikki hevði verið frægast at fingið danska fólka-tingið at avtikið bæði heimastýrisslóg, blokk-veitingar og annað pjöss. Og so kanska roynt av nýggjum — og við nýggjari manning.

Tórður Jóansson



altíð undir hjálmi
tá ið tit súkla



FLÍSAR

MARMOR
MURSTEIN
KLINKUR
SKIFUR
TRAPPUFLÍSAR

TRAPPUFLÍSAR
— SIGGÍD FYRST
OKKARA STÓRA
ÚRVAL

OPÍD ER:
Týsdag til friggjandag 13.00-17.30
Leygardag 9.00-12.00
Mánadag er stongt

**Føroya
Flísahandil**

J. MURARAMESTARA
MARCUSEN
STYKKIÐ - TLF. 21295

Serhandil fyri flísar

Sosialurin — fimm ferðir um vikuna!